

Valtuusto TA puhe 7.11.2016

Marja Berg Vihreä valtuustoryhmä Kuopion kaupunginvaltuusto

Arvoisa puheenjohtaja,,... hyvät valtuutetut ja muut läsnäolijat!

Kaupunginvaltuusto käyttää jälleen kerran kunnan ylintä päätösvaltaa. Talousarviota laadittaessa kireässä taloustilanteessa olemme tekemässä kuntalaisten elämään ja arkeen vaikuttava päätöksiä ... joten olemmekohan miettineet riittävän syvällisesti näitä päätöksiämme? Onko arvokeskustelua käyty tarpeeksi? Raamin tiukkuus ja sopeuttamistoimet tulevat näkymään eritoten niiden kuntalaisten elämisessä ja arjessa.

Hyvinvointikertomus on raportti, joka antaa meille tilastollista tietoa siitä, miten kuntalaiset voivat ja mikä on suunta lasten, nuorten, työikäisten ja vanhusten hyvinvoinnissa ja siitä näemme miten päätöksemme ovat olleet osaltaan vaikuttamassa kuntalaisten hyvinvointiin ja sen kehitykseen. Hyvinvointikertomuksen perusteella on ollut positiivista kehitystä nähtävissä kuntalaisten hyvinvoinnissa ja sen soisin myös jatkuvan. - kireästä kuntataloudesta huolimatta. Ongelmien ennaltaehkäisy tuo suurinta säästöä.

Sen vuoksi tällaista koottua tietoa kaipaisi myös talousarvion laadinnan yhteydessä - ennustetta siitä, mitä talousarvion sitovat päätöksen saavat aikaan, miten sopeuttamistoimet ja säästöt tulevat vaikuttamaan kuntalaisten saamiin palveluihin, pärjäämiseen ja arkeen. Kaipaamme ryhmässämme vaikutusten arviointia mitä suurimmassa määrin.

Ne palvelualueet, jotka käyttävät suurimman osan määrärahoista, joutuvat myös tekemään suurimmat sopeutukset. Päiväkodit, peruskoulu ja lukiot - vammaispalvelut ja perusterveydenhuolto sekä vanhuspalvelut - ovat ne juuri palvelusektorit, joita on tarkasteltu suurennuslasilla ja kammattu läpi säästöjen löytämiseksi. Virkamiehille tämä tehtävä on ollut taatusti epäkiitollinen, sillä säästöjen etsiminen on vaikeaa ja lakisääteisiä palveluita ei voi karsia ja se myös johtaisi valituksiin.

Virkamiehet ovat laatineet lautakunnille koonteja palveluista, joista säästöjä saataisiin ehkä kerrytettyä. Peesaan tässä valtuutettu Kosusta ja tässä joitakin poimintoja virkamiehien ehdottamista säästöistä ja niiden todennäköisistä vaikutuksista.

Sopeutustoimet saattavat vähentää kriisitukea niille nuorille, joiden syrjäytyminen todennäköisesti tulee vielä kalliimmaksi... Sopeutustoimet voivat lopettaa aikuissosiaalityön asiakkaiden eläkeperusteiden kartoittamisen, vaikka eläköityminen vähentäisi asiakkaan saamaa toimeentulotukea ja antaisi paikan työllistämispalveluissa ehkä paremmin työelämässä pärjäävälle. Sopeutustoimet tulevat edelleen vähentämään vanhusten hoivapaikkoja ja lääkärivastaanottoja liitoskuntien alueella. Sopeutustoimilla voi olla vaikutusta päihdeäitien kuntoutusta vähentävästi ja ne voivat vaikeuttaa ensikotien toimintaa.

Olisi muistettava katsoa kokonaisuuksia - säästö yhdessä palvelussa voi johtaa lisääntyviin kustannuksiin toisessa sektorissa.

Liikkuviakin osia on, joiden vaikutuksia ei vielä tässä päätöksenteossa tiedetä kuten esimerkiksi toimeentulotuen myöntämisen siirtyminen Kelalle, työllistämispalveluiden siirtyminen sosiaalipuolelta elinvoimapalveluihin. Kevaman tilannekin on edellisestä johtuen vielä epäselvä.

Lomautukset ydinkaupungissa on jo torpattu kuten lehtien palstoilta on jo saatu lukea. Sopeuttamistoimien johdosta lomautustarvetta todennäköisesti kuitenkin ilmaantuu, mutta voikin olla niin, että YT-neuvotteluja käydäänkin esimerkiksi ensikodissa tai Kevamassa. Kolmannen sektorin toimijoiden työpaikat saattavat myös vaarantua, mikäli kaupunki säästöjen vuoksi vähentää ostopalveluita.

Talousarvion tutkiskeleminen on rivivaltuutetulle varsin paperinmakuista puuhaa. Jos valtuutetun kontaktipinta ihmisten arkeen on vähäinen, niin helposti ohitamme ihmisten hädän ja huolen, poistamme heiltä luottamuksen kotikaupungistamme kaikkia tukevana yhteisönä, lintukotona, joka ei hylkää huonompisaisiakaan.

Lintukodossamme on kuitenkin poikasia, jotka toimivat kuten Käenpoikaset konsaan linnunpesässä. Palvelualueiden on maksettava tukipalveluista osuutensa liikelaitoksille ja yhtiöille ja ne eurot ovat poissa muusta toimintaan käytettävästä rahasta. Kilpailutusta ei voi tukipalveluista tehdä eikä markkinavoimat ohjaa tukipalveluiden kustannuksia. Suurin käenpoikanen konsernipesässä on mielestäni sairaanhoitopiiri, jonka kulujen on kerrottu epäloogisesti kasvavan vaikka lähetteet erikoissairaanhoidon ovat vähentyneet. Ohjaakohan sairaanhoitopiiriä kumminkin oikeasti professorit? Erikoissairaanhoidon toiminnan kustannustehokkuus ja tosiasiallinen yhteistyö muun muassa diabeteksen ja alkoholisairauksien preventiossa perusterveydenhuollon kanssa voisi tuoda parhaiten säästöä. Jos shp:n kulut laskisivat vuoden 2014 tasolle, niin kuluja olisi reilut 15 miljoonaa euroa vähemmän.

Me käytämme täällä kunnan ylintä päätäntävaltaa - vai käytämmekö? Vuonna 2015 ei Kuopion kaupunginhallituksella ollut lainkaan momenttia nimellä Kehittämistoimet, nyt on. Kh:n pj Pekka Kantanen jo kertasi, että kyseessä on määräraha, jota kaupunginhallitus voi erillisin päätöksin kohdentaa tuottavuuden ja omaehtoisten palveluiden tehostamiseen ja ennakoimattomiin kuluihin. Lisäksi mainitaan, että määrärahan käyttö määritellään tarkemmin käyttösuunnitelmassa. Tätä määrärahaa nyt tullaan esittämään korotettavaksi jopa 2,3 miljoonalla eurolla.

Minä kyllä kritisoin tätä menettelyä, missä kh muuttaa itsekin mielensä muutamassa viikossa. Siis 2,5 miljoonaa euroa korvamerkitsemätöntä rahaa, jonka rahan käytöstä ei valtuusto itse enää päätäkään? Talouden huono ennakointi ei ole riittävä peruste tällaiseen määrärahaan. Tuon rahan antaisimme kyllä mieluummin korvamerkittynä lasten, lapsiperheiden ja vanhusten palveluihin sekä opetukseen ja varhaiskasvatukseen suoraan. Kuten myös niille tahoille esimerkiksi hyvinvoinninpalvelualueelle, jotka joutuvat supistamaan sopimuksien tekemistä kolmansiiin tahoihin, niitähän varten myös talousarvion sitovia päätöksiä tarvitaan.